

KAZUS – Maddə 5.1 (a)

Faktlar – 1989-cu ildə ərizəçi üç qətdə təqsirli hesab edildi və Cinayət Məcəlləsinə əsasən ömürlük həbs cəzasına məhkum olundu. Qanun nəzərdə tutmuşdu ki, cəza müddətlərinin dördüdə biri həbs zamanı hər hansı bir anda ixtisar edilə bilər. Bu məqsəd üçün ömürlük həbs cəzası 20 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməyə bərabər tutulurdu. Hökm çıxarılmazdan əvvəl ittiham tərəfi andlı iclasçılardan bu məsələni dəqiqləşdirmələrini xahiş etdi ki, bu işdə ömürlük həbs cəzası ərizəçinin həmişəlik həbs edilməsini bildirir, yoxsa qaydalarda nəzərdə tutulmuş 20 illik müddəti bildirir. Andlılar məhkəməsi qərara aldı ki, bu işdəki ömürlük həbs cəzası məhkum olunmuş şəxsin həmişəlik azadlıqdan məhrum edilməsini bildirir. Lakin ərizəçi həbsxanaya gəldikdən sonra həbsxana müdiriyyəti ona məlumat verdi ki, nümunəvi davranış nümayiş etdirəcəyi təqdirdə 2002-ci ildə azadlığa buraxıla bilər. Sonradan Ali Məhkəmə başqa bir işdə qərara aldı ki, cəzaların yüngülləşdirilməsini tənzimləyən qaydalar konstitusiyaya ziddir və onları qəbul etmiş orqan səlahiyyət həddini aşmış. Bunun ardınca yeni qanunvericilik qəbul edildi, bu qanunvericilik ömürlük həbs cəzasına məhkum olunmuş şəxslərin cəzalarının yüngülləşdirilməsi üçün müraciət etmələrinə icazə verirdi. Ərizəçi həbsxana müdiriyyətinin qeyd etdiyi tarixdə azadlığa buraxılmadı və Ali Məhkəməyə şikayət etdi. Lakin onun bu şikayəti və sonradan verdiyi daha bir şikayət ərizəsi rədd edildi.

1) Andlılar məhkəməsi Konvensiyanın 5.1 (a) maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş “səlahiyyətli məhkəmə” hesab edilirmi?

2) Ərizəçinin həbsi Konvensiyanın 5.1 (a) maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş həbsə bərabər idi?

*Kafkaris*in işində Məhkəmə müəyyən etmişdi ki, ərizəçinin məhkumluğu və onun iyirmi il həbsdə saxlandıqdan sonra azadlıqdan məhrum edilməsinin davamı arasında yetərli səbəbi-əlaqə mövcud olmuşdur. Kafkaris in həbsinin iyirmi ildən artıq davam etdirilməsi cəzanı müəyyən edən ilkin məhkəmə qərarına uyğun olmuşdur; həmin məhkəmə aydın şəkildə bəyan etmişdi ki, o, iyirmi il deyil, ömrünün yerdə qalan hissəsini həbsxanada keçirmək cəzasına məhkum edilir.

5-ci maddənin 1-ci bəndi: Sonradan şərti azad edilməsinin mümkünlüyü barədə həbsxana müdiriyyətinin ona məlumat verməsi məhkəmə hökmünə, yaxud ərizəçinin həbsxanada qalmasının qanuniliyi məsələsinə təsir göstərə bilməzdi və göstərməmişdi.

Nəticə: pozuntu baş verməyib (bir səsə qarşı on altı səs).

Kafkaris Kiprə qarşı [Böyük Palata] (Kafkaris v. Cyprus [GC]), ərizə № 21906/04, 12.02.2008-ci il tarixli qərar

Hazırladı: Günel Sadıqova